

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

XVII. Cupido, sive Atomus.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

fieri non possit) in tali necessitate posita in miras rerum transformationes & effigies se vertit: adeo ut tandem veluti in orbem se mutet, & periodum impleat, & quasi se restituat, si vis continetur. Eius autem constrictionis, seu alligationis ratio magis facilis erit & expedita, si Materia per Manicas comprehendatur, id est, per Extremitates. Quod autem additur in Fabula *Proteum* Vatem fuisse, & trium temporum gnarum, id cum Materia natura optime consentit. Necessesse est enim, ut qui Materiae passiones, & processus noverit, rerum Summam & earum quae factae sunt, & quae fiunt, & quae insuper futurae sunt, comprehendat, licet ad partes & singularia cognitio non extendatur.

XIV.

MEMNON, SIVE PRÆ-
MATURUS.

Memorant Poëtae *Memnonem* *Aurora* filium fuisse. Ille armorum pulchritudine insignis, & aura populari celebris ad Bellum *Trojanum* venit, & ad summa ausu præcipiti festinans, & anhelans, cum *Achille* Graecorum fortissimo, certamen singulare inivit, atque ejus dextra occubuit. Hunc *Jupiter* miseratus aves lugubre quiddam & miserabile perpetuo quirantes ad Exequias ejus & funeris decus excitavit; Eiusdem statua quoque *Solis* orientis radiis percussa, sonum flebilem edere solita fuisse perhibetur. Fabula ad adolescentum summæ spei Calamitosos exitus pertinere videtur. Illi enim tanquam *Aurora* filii sunt; atque inanium & externorum specie tumidi, majora ferè viribus audent, atque *Heroes* fortissimos laceant, & in certamen deponunt, & impari congressu succumbentes, extinguuntur; Horum autem mortem infinita commiseratio sequi solet: Nil enim inter Fatamortalium tam flebile est, tamque potens ad misericordiam commovendam, quam virtutis flos immaturo exitu præcisus. Neque enim prima ætas ad fatietatem scilicet, aut ad invidiam usque duravit, quæ inestitiam in obitu lenire, aut misericordiam temperare possit; Quin etiam Lamentationes & Planctus non solum tanquam Aves illæ funebres circa rogos eorum volitant, sed & durat hujusmodi miseratio, & producit: Maximè autem per Occasiones & Novos motus & Initia magnarum rerum, veluti per *Solis* radios Matutinos, Desideria eorum rorantur.

XV.

TYTHONUS, SIVE
SATIETAS.

Legens Fabula narratur de *Tythone*, eum ab *Aurora* adamatum fuisse, quæ perpetuam ejus consuetudinem exoptans, à *Jove* petiit, ut *Tythone* nunquam mori posset: verum incuria mulieri oblita est petitioni suæ & illud inferere, ut nec senectute gravaretur. Itaque moriendi conditio ei erepta est, senium autem secutum est mirum & miserandum, quale consentaneum est evenire ei, cui mors negatur, & perpetuo ingravescit. Adeo ut *Jupiter* hujusmodi sortem miseratus, tandem eum in *Cicadam* converterit.

Hæc Fabula ingeniosa adambratio & descriptio voluptatis esse videtur; quæ à principio velut sub tempus *Aurora*, adeo grata est, ut homines vota faciant, ut gaudia hujusmodi sibi perpetua, & Propria sint, obliti fatietatem & tedium eorum instar Senii, ipsis non cogitantibus, obventura. Adeo ut ad extremum cum actiones voluptariae homines deserant, cupido verò & affectus non moriantur, fieri soleat, ut homines sermonibus tantum, & commemorationibus earum rerum, quæ eis integra ætate voluptati fuerunt, se oblectent. Quod in *Libidinosis*, & viris *Militari-* bus fieri videmus, cum illi impudicos sermones, hæc facinora sua retractent, *Cicadarum* more, quarum vigor tantum in voce est.

XVI.

PROCUS JUNONIS, SIVE
DEDECUS.

Narrant Poëtae *Jovem*, ut amoribus suis potiretur, multas & varias formas sumpsisse; *Tauri*, *Aquilæ*, *Cygni*, *Imbris aurei*; Cum autem *Junonem* sollicitaret, vertisse se in formam maximè ignobilem, atque contemptui & ludibrio expositam. Ea fuit miseri *Cuculi*, imbre & tempestate madefacti, & attoniti, tremebundi & semimortui: Prudens Fabula est, & ex intinis moribus desumpta. Sensus verò talis, Ne homines nimium sibi placeant, existimantes virtutis suæ specimen, eos apud omnes in pretio, & gratia ponere posse. Id enim succedere pro natura, & moribus eorum, quos ambiunt, & colunt, qui si homines sunt, nullis ipsi dotibus, & ornamentis insigniti; sed tantum ingenio sunt superbo & maligno (id quod sub figura *Junonia* representatur) tum verò norint sibi exendam prorsus esse omnem personam, quæ vel minimum præ se ferat decoris, & dignitatis; atque despere se planè, si alia via insistant; neque satis esse si obsequii deformitatem præstant, nisi omnino se in personam abjectam & degenerem mutant.

XVII.

CUPIDO, SIVE A-
TOMUS.

Quæ de *Cupidine* sive Amore dicta sunt à Poëtis; in eandem personam propriè convenire non possunt: Ita tamen discrepant, ut confusio personarum rejiciatur, similitudo recipiatur. Narrant itaque Amorem omnium Deorum fuisse antiquissimum, atque adeo omnium rerum, Excepto *Chao*, quod ei coævum perhibetur; *Chaos* autem à priscis viris nunquam divino honore, aut nomine Dei insignitur. Atque Amor ille prorsus sine parente introducitur; nisi quod à nonnullis *Ovum* noctis fuisse traditur. Ipse autem ex *Chao*, & Deos, & Res universas progenit: Eius autem attributa ponuntur Numero quatuor, ut sit infans perpetuus, Cæcus, Nudus, Sagittarius; fuit & Amor quidam alter, Deorum nati *Minimus*; *Veneris* filius; in quem etiam Antiquioris Attributa transferuntur; & quodam modo competunt. Fabula ad Cünabula Naturæ pertinet, & penetrat. Amor iste videtur esse Appetitus, sive Stimulus Materiae primæ; sive (ut explicatiùs loquar) *Motus naturalis Atomus*. Hæc

Hhh 3

enim est illa vis antiquissima, & unica, quæ ex Materia omnia constituit & effingit. Ea omnino sine Parente est; id est, sine causa. Causa enim effectus veluti Parens est: Hujus autem virtutis causa nulla potest esse in Natura (Deum enim semper excipimus.) Nihil enim hac ipsa prius; itaque efficiens nulla: Neque aliquid Naturæ Notius; ergo nec Genus; nec Forma; Quamobrem quæcunque ea tandem sit, positiva est & furda. Atque etiam si Modus ejus, & Processus sciri daretur; tamen per causam sciri non potest; cum sit post Deum causa causarum, ipsa incausabilis. Neque fortasse Modum ejus intra inquisitionem humanam listi, aut comprehendere posse sperandum est; Itaque merito fingitur Ovum à Nocte exclusum; Certè Sanctus Philosophus ita pronunciat. *Cuncta fecit pulchra temporibus, & Mundum tradidit disputationibus eorum, ita tamen ut non inveniat Homo, Opus quod operatus est Deus à principio, usque ad finem.* Lex enim Summaria Naturæ, sive virtus istius *Cupidinis*, indita primis rerum particulis à Deo ad Coitionem, ex cujus repetitione, & multiplicatione omnis rerum varietas emergit & conflat; cogitationem mortalium perstringere potest, subire vix potest. Philosophia autem *Græcorum* invenitur in Rerum Materiæ principiis investigandi magis acuta, & sollicita; in Principiis autem Motus (in quibus omnis operationis vigor consistit) negligens & languida. In hoc autem, de quo agimus prorsus cecutire & balbutire videtur: Etenim *Peripateticorum* opinio; de *Simulo Materiæ*; per *Privationem*; ferè non ultra verba tendit, & rem potiùs sonat, quam signat; Qui autem hoc ad Deum referunt; optimè illi quidem, sed saltu; non gradu ascendunt: Est enim proculdubio unica, & summaria Lex in quam natura coit, Deo substituta: Ea ipsa, quæ in superiore textu; illo verborum complexu demonstratur. *Opus, quod operatus est Deus, à Principio, usque ad Finem.* *Democritus* autem, qui altius rem perpendit, postquam *Atomum* dimensione nonnulla, & figura instruxerat, unicuique *Cupidinem* sive *Motum* primum ei attribuit simpliciter, & ex comparatione alterum. Omnia enim ad Centrum Mundi ferri putavit propriè, quod autem plus Materiæ habet, cum celerius ad Centrum feratur, illud, quod minus habet percussione summovere, & in contrarium pellere. Verum ista meditatio angusta fuit; & ad pauciora, quam par erat respiciens. Neque enim, aut corporum cælestium in Orbem Conversio, aut rerum Contractiones, & Expansiones ad hoc Principium reduci, aut accommodari posse videntur. *Epicuri* autem opinio de Declinatione *Atomum*, & Agitatione fortuita, ad magis rursus, & ignorantem rei lapsa est. Itaque nimio plus, quam optaremus illud apparet: istum *Cupidinem* Nocte involvi. Itaque de *Attributis* videamus; *Elegantissimè* describitur *Cupido* *Infans*, *Puillus*, & *Perpetuus*; composita enim grandiora sunt, & ætatem patiuntur; prima autem rerum semina, sive *Atomum*, *Minuti* sunt, & in perpetua *Infantia* permanent. Etiam illud verissimè, quod *Nudus*: cum composita universa rectè cogitanti *Personata*, & *induta* sint;

Nihilque propriè *Nudum* sit præter primas rerum particulas. Illa autem de *Cæcitate Cupidinis* *Sapientissima Allegoria* est. Iste enim *Cupido* (quælibetque is sit) minimum videtur habere providentiæ; sed secundum illud, quod proximum sentit, gressum & motum dirigere; ut *Cæci* palpando solent; quo magis admirabilis est *Providentiæ* illa summa divina, quia ex rebus providentiæ maximè vacuis, & expertibus, & quasi *Cæcis*, certà tamen, & fatali lege istum ordinem & pulchritudinem rerum educit. *Ultimum* *Attributum* ponitur, quod *Sagittarius* sit, hoc est, quod ista *Virtus* talis sit, ut operetur ad distans. Quod enim ad distans operatur, tanquam *sagittam* emittere videtur: quis autem *Atomum* asserit, atque vacuum, (licet istud vacuum intermissum ponat, non segregatum;) necessariò virtutem *Atomum* ad *Distans* introducit: Neque enim hac demtà, aliquis motus, (propter vacuum interpositum) excitari posset, sed omnia torperet, & immobilia manerent; Quod autem ad *Juniorum* illum *Cupidinem* atinet, merito ut minimus *Deorum* natu traditur, cum non ante *Species* constitutas vigere potuisset. In illius autem descriptione *Allegoria* ad mores descecit, & traducitur. Subest tamen quædam ejus cum illo *Antiquo* conformitas. *Venus* enim generaliter affectum conjunctionis, & procreationis excitat; *Cupido* ejus *Filius*, Affectum ad ad individuum applicat. Itaque à *Veneris* est generalis dispositio, à *Cupidine* magis exacta *Sympathia*: Atque illa à causis magis propinquis pendet; hæc autem è principis magis altis & fatalibus, & tanquam ab antiquo illo *Cupidine*, à quo omnis exquisita *Sympathia* pendet.

XVIII.
DIOMEDES, SIVE
ZELUS.

Diomedes cum magnâ & eximiâ gloriâ floret, & *Palladi* percharus esset, exstimulatus ab eâ est, (& ipse promptior quam oportebat) ut si fortè *Veneri* in pugna occurreret, illi neutiquam parceret; quod & ille audacter executus est, & *Veneris* dextram vulneravit. Hoc facinus ille ad *Tempus* impunè tulit, & rebus gestis clarus & inclytus in patriam rediit, ubi domesticam mala expertus, ad exteros in *Italiam* profugit. Ibi quoque initia satis prospera habuit, & *Regis Danni* hospitio, & donis cultus, & ornatus est, & multæ illi statuz per eam *Regionem* extractæ. Sed sub primam *Calamitatem*, quæ *populum*, ad quem diverterat, afflixit, statim subiit *Dannum* cogitatio, se intra penates suos duxisse hominem impium, & *Diis* invilum, & *Theomachum*, qui *Deam*, quam vel tangere religio erat, ferro invaserat, & violaverat. Itaque ut patriam suam piaculo oblietricam liberaret, nihil hospitii jura reveritus, cum ei jus religionis videretur antiquius, *Diomedem* subito obruncat; Statuas & honores ejus prosterne & aboleri jubet. Neque hujusmodi gravem casum vel miserari tutum erat; sed & ipsi *Comites* ejus, cum mortem *Ducis* sui lugerent, & quæstibus omnia implerent, in *Aves* quædam ex genere *Olorum* mutati